

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania K.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego z tytułu wypadku przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 października 2019 r.,
skargi ubezpieczonej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 4 lutego 2016 r., sygn. akt VI Ua (...),

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 lutego 2016 r., VI Ua (...) Sąd Okręgowy w B. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w B. z 17 marca 2015 r., V U (...) i oddalił odwołanie K.K. (skarżąca) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. (organ rentowy) z 29 kwietnia 2014 r., na mocy której organ rentowy odmówił skarżącej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od 11 marca 2014 r.

Skarżąca wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając go w całości i wnosząc o uznanie go za niezgodny z art. 176 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP oraz o zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Skarżąca podniosła zarzut naruszenia przez skarżony wyrok art. 176 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP w związku z art. 382 k.p.c. przez naruszenie zasady

dwuinstancyjności postępowania oraz uniemożliwienie kontroli odwoławczej ustaleń dokonanych w toku postępowania apelacyjnego na nowych faktach i dowodach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się niedopuszczalna, skoro możliwe było zaskarżenie wyroku w procedurze kasacyjnej, z której skarżąca nie skorzystała (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2017 r., II BP 5/16, LEX nr 2281242). Sprawa miała charakter kasacyjny ze względu na łatwo dającą się ustalić (sprawa o świadczenie) wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 13.046,40 zł. Niewniesienie skargi kasacyjnej od kontestowanego wyroku Sądu drugiej instancji ze względu na to, że – jak podaje skarżąca - opinię co do bezpodstawności wniesienia takiej skargi sporządził pełnomocnik z urzędu (w aktach sprawy brak takiej opinii), oznaczało, że strona powodowa świadomie zrezygnowała z wniesienia przysługującego jej nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że negatywne przewidywania strony lub jej profesjonalnego pełnomocnika co do szans uwzględnienia przysługującego jej środka zaskarżenia nie mogą być uznane za usprawiedliwione nieskorzystanie z tego środka, odpowiadające przesłance z art. 424¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 października 2014 r., IV CNP 21/14, LEX nr 1532753; z 24 lipca 2007 r., IV CNP 124/07, LEX nr 1402649; z 20 kwietnia 2007 r., IV CNP 37/07, LEX nr 315545).

Skutki działań pełnomocnika strony, w tym pełnomocnika ustanowionego z urzędu pociągają za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego (art. 118 § 1 k.p.c. w związku z art. 95 § 2 k.c.). W przypadku skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oznacza to, że niewniesienie skargi kasacyjnej w sprawie, w której skarga kasacyjna była dopuszczalna, z powodu opinii pełnomocnika urzędu co do braku podstaw do wniesienia skargi oznacza nieskorzystanie przez skarżącą z przysługującego jej środka zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2011 r., II BU 10/10, LEX nr 863955). Nawet jeżeli – co nie znajduje potwierdzenie w aktach sprawy – pełnomocnik z urzędu twierdził, że nie ma podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej z powodu zbyt

niskiej wartości przedmiotu zaskarżenia, to błędne stanowiska pełnomocnika w tym zakresie obciążają stronę, tym bardziej, że w przypadku domagania się przyznania prawa do świadczenia rehabilitacyjnego na dalszy okres wartość przedmiotu zaskarżenia można było łatwo obliczyć (zob. pismo organu rentowego w wykonaniu wezwania Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2019 r.).

Niezależnie od powyższego, skarga i tak nie kwalifikowałaby się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania jako oczywiście bezzasadna (art. 424⁹ k.p.c.). Na jej podstawie składają się bowiem art. 382 k.p.c. w związku z art. 176 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP, których naruszenia upatruje się w oparciu postępowania apelacyjnego na nowych faktach i nowych dowodach. W ocenie skarżącej zamiast przeprowadzać w istotnej części postępowanie dowodowe, Sąd drugiej instancji powinien uchylić wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Odnosząc się do tak skonstruowanej podstawy skargi oraz jej zarzutu, Sąd Najwyższy przypomina, że zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko wówczas, kiedy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego lub pominął część zebranego materiału, jeżeli uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy, albo kiedy mimo przeprowadzenia postępowania dowodowego orzekł wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przez sąd pierwszej instancji lub oparł swoje rozstrzygnięcie na własnym materiale, pomijając wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 1998 r., II CKN 815/97, Wokanda 1999 nr 1, poz. 6 oraz wyroki: z 16 marca 1999 r., II UKN 520/98, OSNP 2000 nr 9, poz. 372; z 8 grudnia 1999 r., II CKN 587/98, LEX nr 479343; z 6 lipca 2000 r., V CKN 256/00, LEX nr 52657; z 13 września 2001 r., I CKN 237/99, LEX nr 52348; z 22 lipca 2004 r., II CK 477/03, LEX nr 269787; z 10 stycznia 2008 r., IV CSK 339/07, LEX nr 492178; z 24 kwietnia 2008 r., IV CSK 39/08, LEX nr 424361 i z 24 czerwca 2008 r., II PK 323/07, LEX nr 491386). Z powyższego standardu wynika, że skarga oparta na zarzucie naruszenia art. 382 k.p.c. jako jedyne przepisu procesowego, któremu miał uchybić Sąd drugiej instancji, nie mogłaby zostać uwzględniona przez Sąd Najwyższy, ponieważ Sąd Okręgowy w B. nie zachował się w opisany powyżej

sposób.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że – co wynika z uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124, której nadano moc zasady prawnej – ustalenia sądu pierwszej instancji nie są dla sądu drugiej instancji wiążące, a obowiązek dokonywania własnych ustaleń przez Sąd drugiej instancji istnieje niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku. Dokonanie przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych umożliwia temu sądowi – stając się zarazem jego obowiązkiem – ustalenie podstawy prawnej wyroku, a więc dobór właściwego przepisu prawa materialnego, jego wykładnię oraz podjęcie aktu subsumcji (wyroki Sądu Najwyższego: z 24 sierpnia 2009, I PK 32/09, LEX nr 548916; z 8 lutego 2000 r., II UKN 385/99, OSNP 2001 nr 15, poz. 493; z 27 marca 2008 r., III UK 86/07, LEX nr 461645).

Dodatkowo należy mieć na względzie, że zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., Sąd drugiej instancji może uchylić wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania wyłącznie w przypadku – w zakresie istotnym dla skargi – gdy konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości (postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 kwietnia 2018 r., IV CZ 22/18, LEX nr 2498017; z 21 marca 2018 r., V CZ 8/18, LEX nr 2500536). Dlatego o uchybieniu art. 382 k.p.c. w sposób zarzucany w skardze (przez naruszenie konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania) można byłoby mówić tylko w okolicznościach opisanych szeroko w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2018 r., II UK 433/17 (OSNP 2019 nr 6, poz. 79), to jest w sytuacji szczególnej postaci nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji. Mianowicie chodzi o przypadek, w którym sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lutego 2018 r., IV CZ 114/17, LEX nr 2498012; z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, LEX nr 2209494). Dopiero w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (postanowienia Sądu

Najwyższego: z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013 nr 5, poz. 68; z 23 września 2016 r., II CZ 73/16, LEX nr 2151416; z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, LEX nr 2209494 oraz z 14 czerwca 2017 r., IV CZ 18/17, LEX nr 2340603 i 14 czerwca 2017 r., IV CZ 25/17, LEX nr 2340608).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

as